

**DYREKTOR
IZBY ADMINISTRACJI SKARBOWEJ
W KATOWICACH**

Katowice, 22 września 2022 roku

UNP: 2401-22-200598

Sprawa: Kontrola w trybie zwykłym

Nr sprawy: 2401-IWW1.0921.11.2022.18

Kontakt: Małgorzata Majewska
starszy ekspert skarbowy
tel.: 32 207 60 94
email:
malgorzata.majewska3@mf.gov.pl
Ewa Muc
główny ekspert skarbowy
tel.: 32 207 61 80
email: ewa.muc@mf.gov.pl

Pan
Mariusz Motyl
Naczelnik Urzędu Skarbowego
w Lublińcu

Wystąpienie pokontrolne

z kontroli przeprowadzonej na podstawie przepisów ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224), w trybie zwykłym.

Nazwa i adres kontrolowanej jednostki

Urząd Skarbowy w Lublińcu
ul. Paderewskiego 7b
42-700 Lubliniec

Kierownik kontrolowanej jednostki

Pan Mariusz Motyl - Naczelnik Urzędu Skarbowego w Lublińcu od 16 kwietnia 2018 r. do nadal.

Data i numer upoważnienia do przeprowadzenia czynności kontrolnych, data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych, wskazanie osób kontrolujących

Czynności kontrolne zostały przeprowadzone w okresie od 29.06.2022 r. do 29.07.2022 r. przez pracowników Pierwszego Działu Kontroli Wewnętrznej Izby Administracji Skarbowej w Katowicach:

- starszego eksperta skarbowego - Małgorzatę Majewską,
- głównego eksperta skarbowego – Ewę Muc

na podstawie upoważnienia nr 2401-IWW1.0921.11.2022.7 z dnia 28.06.2022 r. oraz upoważnienia nr 2401-IWW1.0921.11.2022.14 z dnia 22.07.2022 r. wydanych przez Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Katowicach.

Kontrola została zarejestrowana w książce kontroli pod pozycją 1/2022.

Zakres kontroli

Przedmiotem kontroli była prawidłowość i terminowość działań podejmowanych wobec zobowiązań podatkowych zagrożonych przedawnieniem oraz działań wobec zobowiązań podatkowych, które uległy przedawnieniu.

Okres objęty kontrolą

Czynności urzędu w okresie od 1.01.2020 r. do dnia kontroli. Badaniem zostały objęte również procedury, zdarzenia i dokumenty wcześniejsze lub późniejsze, gdy miały związek z przedmiotem kontroli.

Cel kontroli

Ocena działań podejmowanych przez urząd skarbowy w zakresie prawidłowości i terminowości monitorowania oraz podejmowania działań w stosunku do zaległych zobowiązań podatkowych zagrożonych przedawnieniem oraz zaległych zobowiązań przedawnionych.

Użyte w niniejszym projekcie wystąpienia pokontrolnego skróty oznaczają:

DIAS – Dyrektor Izby Administracji Skarbowej,
IAS – Izba Administracji Skarbowej,
NUS – Naczelnik Urzędu Skarbowego w Lublińcu,
US – Urząd Skarbowy,
SEW – Referat Spraw Wierzycielskich,
CEPiK – Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców.

Podstawy prawne kontroli

- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2021 r. poz. 1540 ze zm.),
- Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2022 r. poz. 479),

- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym na dzień procedowania przez kontrolowaną jednostkę,
- wytyczne i pisma Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Katowicach przekazane do stosowania urzędom skarbowym w trybie nadzoru.

I. USTALENIA STANU FAKTYCZNEGO

1. Informacje ogólne

Czynności kontrolne przeprowadzono w oparciu o następujące materiały:

- dokumenty źródłowe, tj.

- raporty wykonane w oparciu o dane z systemów informatycznych dotyczące kontrolowanego zakresu;
- dane z systemów informatycznych m.in. Poltax/PoltaxPlus i podsystemu Egapoltax,
- Zarządzenie nr 81/2019 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Katowicach z dnia 25.10.2019 r. w sprawie nadania Regulaminu organizacyjnego Urzędu Skarbowego w Lublińcu, z późniejszą zmianą nr 102/2021 z dnia 6.08.2021. Zarządzenie weszło w życie z dniem 4 listopada 2019 i obowiązywało do dnia 28.02.2022 r.,
- Zarządzenie nr 22/2022 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Katowicach z dnia 18 lutego 2022 r. w sprawie nadania Regulaminu organizacyjnego Urzędu Skarbowego w Lublińcu. Zarządzenie obowiązuje w okresie od 1.03.2022 r. do nadal,
- Zarządzenie nr 37/2019 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Katowicach z dnia 29 maja 2019 r. w sprawie wprowadzenia Instrukcji w sprawie zasad postępowania w przypadku dochodzenia zaległości po umorzeniu postępowania egzekucyjnego lub w sytuacji nieprzystąpienia przez organ egzekucyjny do egzekucji,
- akty prawa wewnętrznego obowiązujące w badanym okresie w Urzędzie Skarbowym w Lublińcu, tj.:
 - Decyzja nr 14/2019 z dnia 4.11.2019 r.,
 - Decyzja nr 6/2020 z dnia 30.03.2020 r.,
 - Decyzja nr 21/2021 z dnia 12.04.2021 r.

NUS w Lublińcu w sprawie zasad właściwej realizacji zadania związanego z bieżącą analizą zaległości przedawnionych w US w Lublińcu,

- Decyzja nr 15/2019 z 4.11.2019 r.
- Decyzja nr 8/2020 z 30.03.2020 r.
- Decyzja nr 23/2021 z 12.04.2021 r.

NUS w Lublińcu w sprawie zasad właściwej realizacji zadania związanego z przedawnionymi zaległościami podatkowymi w kwocie nieprzekraczającej wartości kosztów upomnienia w US w Lublińcu,

- Decyzja nr 16/2019 z 4.11.2019 r.,
- Decyzja nr 7/2020 z 30.03.2020 r.,
- Decyzja nr 22/2021 z 12.04.2021 r.,

NUS w Lublińcu w sprawie zasad właściwej realizacji zadania związanego z bieżącą analizą przedawnionych zaległości wymierzonych na podstawie ustawy Kodeks karny skarbowy w US w Lublińcu,

- Decyzja nr 7/2019 NUS w Lublińcu z 18.06.2019 r. w sprawie częstotliwości dokonywania Analiz zaległości podatkowych, względem których postępowanie egzekucyjne zostało umorzone lub w sytuacji nieprzystąpienia przez organ egzekucyjny do egzekucji w US w Lublińcu,
 - Komunikat nr 15/2018 NUS w Lublińcu z 23.01.2018 r., a następnie Decyzja NUS z 30.03.2020 r. w sprawie powołania zespołu ds. analizy zaległości podatkowych oraz wdrożenia zasad realizowanych przez tenże zespół w US w Lublińcu,
 - Decyzja nr 3/2022 NUS w Lublińcu z 25.02.2022 r. w sprawie określenia w US w Lublińcu zasad stosowania Instrukcji terminowego odpisywania przedawnionych podatkowych i niepodatkowych należności Skarbu Państwa w urzędach skarbowych woj. śląskiego,
 - Decyzja nr 5/2022 NUS w Lublińcu z 7.06.2022 r. w sprawie zasad właściwej realizacji zadania związanego z przedawnionymi zaległościami podatkowymi w kwocie nieprzekraczającej dziesięciokrotności wartości kosztów upomnienia w US w Lublińcu,
 - wyjaśnienia składane przez NUS oraz Kierownika Referatu SEW w związku z kontrolą.
- W trakcie czynności kontrolnych wykorzystane zostały również regulacje przekazane przez Ministerstwo Finansów zawarte m.in. w „Standardach kontroli w administracji rządowej” z dnia 31.08.2017 r oraz pismach Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Katowicach w zakresie objętym kontrolą.

Kontrole funkcjonalne w zakresie objętym kontrolą

Kontrola funkcjonalna w Urzędzie Skarbowym w Lublińcu w 2020 r. do III kwartału 2022 r. była realizowana w oparciu o procedury określone na podstawie zarządzenia nr 3/2019 DIAS w Katowicach z dnia 18 stycznia 2019 r. w sprawie organizacji systemu kontroli sprawowanej w ramach nadzoru służbowego przez osoby zajmujące kierownicze stanowiska w Izbie Administracji Skarbowej w Katowicach i podległych urzędach ze zm.

2. Komórka SEW

W odniesieniu do kontroli funkcjonalnych na 2020 r. obowiązywały procedury sprawowania kontroli funkcjonalnej, w których NUS w Lublińcu zatwierdził 28.01.2020 r. następujące obszary kontroli:

- a) wykorzystywanie czasu pracy,
- b) terminowość załatwiania spraw,
- c) prawidłowość, w tym terminowość wprowadzania i zatwierdzania danych w aplikacjach komputerowych, użytkowanych w komórce organizacyjnej zgodnie z nadanymi uprawnieniami,
- d) prawidłowość realizacji zadań zgodnie z udzielonymi upoważnieniami, podpisywanie pism z upoważnienia NUS,
- e) przestrzeganie polityki bezpieczeństwa danych osobowych w odniesieniu do danych osobowych przetwarzanych w tutejszym urzędzie skarbowym.

W zakresie liczby i efektywności przeprowadzonych kontroli funkcjonalnych w odniesieniu do kontrolowanego obszaru, na podstawie przedłożonych notatek służbowych sporządzonych przez kierownika referatu SEW dotyczących kontroli funkcjonalnej:

- z 26.06.2020 r., 30.09.2020 r., 28.12.2020 r., 30.11.2021 r.
 - terminowość przekazywania spraw do załatwienia zgodnie z właściwością w okresie kontrolowanym;
 - prawidłowość, w tym terminowość wprowadzania i zatwierdzania danych w aplikacjach komputerowych, użytkowanych w komórce organizacyjnej zgodnie z nadanymi uprawnieniami;
 - prawidłowość, w tym terminowość załatwiania spraw w okresie kontrolowanym,
 - podejmowanie czynności polegających na poszukiwaniu majątku u dłużników;
- z 31.03.2021 r., 16.06.2021 r., 27.09.2021 r., 30.11.2021 r., 23.06.2022 r.
 - wykorzystanie czasu pracy w okresie kontrolowanym,
 - prawidłowość, w tym terminowość wprowadzania i zatwierdzania danych w aplikacjach systemowych zgodnie z nadanymi uprawnieniami,
 - prawidłowość, w tym terminowość załatwiania spraw w okresie kontrolowanym,
 - podejmowanie czynności polegających na poszukiwaniu majątku u dłużników;
- z 31.05.2021 r., 13.09.2021 r., 10.12.2021 r., 23.06.2022 r., 28.06.2022 r.
 - wykorzystanie czasu pracy w okresie kontrolowanym,
 - prawidłowość, w tym terminowość wprowadzania i zatwierdzania danych w aplikacjach systemowych zgodnie z nadanymi uprawnieniami,
 - prawidłowość, w tym terminowość załatwiania spraw w okresie kontrolowanym,
 - analiza zaległości zagrożonych przedawnieniem.

Brak uwag.

3. Naczelnik Urzędu Skarbowego Mariusz Motyl

Naczelnik urzędu skarbowego przeprowadził kontrolę funkcjonalną:

- 6.03.2020 r. w zakresie:
 - terminowość przekazywania spraw do załatwienia zgodnie z właściwością w okresie kontrolowanym,
 - prawidłowość, w tym terminowość wprowadzania i zatwierdzania danych w aplikacjach komputerowych, użytkowanych w komórce organizacyjnej zgodnie z nadanymi uprawnieniami,
 - prawidłowość, w tym terminowość załatwiania spraw w okresie kontrolowanym,
 - prawidłowość odpisywania zaległości przedawnionych;
- w zakresie:
 - prawidłowość realizacji zadań zgodnie z udzielonymi upoważnieniami,
 - podpisywanie pism z upoważnienia Naczelnika Urzędu Skarbowego w Lublińcu,
 - prawidłowość i terminowość załatwiania spraw w okresie kontrolowanym, w tym wyniki pracy w zakresie zabezpieczeń zobowiązań podatkowych,
 - prawidłowość w tym terminowość wprowadzania i zatwierdzania danych w aplikacjach komputerowych zgodnie z nadanymi uprawnieniami.

(dowód: akta kontroli str. 156-184)

Kontrolą funkcjonalną nie objęto spraw wytypowanych do niniejszej kontroli.

Bez uwag.

4. Prawo wewnętrzne i organizacja pracy w zakresie objętym tematem niniejszej kontroli.

Od 4.11.2019 r. do 28.02.2022 r. w US w Lublińcu obowiązywało zarządzenie nr 81/2019 DIAS w Katowicach z dnia 25 października 2019 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego US w Lublińcu.

Od 1.03.2022 r. w US w Lublińcu obowiązuje zarządzenie nr 22/2022 DIAS w Katowicach z dnia 18 lutego 2022 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego US w Lublińcu. Zgodnie z ww. regulaminami organizacyjnymi dokonywanie czynności związanych z przedmiotem kontroli zostało umiejscowione w kompetencji zadań Referatu Spraw Wierzycielskich (SEW) umiejscowionym w Pionie Poboru i Egzekucji podlegającemu NUS.

Stan osobowy komórki SEW wynosił ogółem:

- w 2020 roku - 6 pracowników wraz z kierownikiem i 2 pracownikami na zastępstwo,
- w 2021 roku - 8 pracowników wraz z kierownikiem i 1 pracownikiem na zastępstwo,
- w 2022 roku – 7 pracowników wraz z kierownikiem i 1 pracownikiem na zastępstwo,

w tym 5 osób, które w ramach swoich czynności zajmowały się realizacją zadań z zakresu kontroli.

Zmiana kierownika komórki SEW:

- Joanna Zakrzewska - do 8.03.2020 r.,
- Katarzyna Miksa od 16.03.2020 r. do nadal.

Zadania z obszaru objętego kontrolą, tj. monitorowania zaległości zagrożonych przedawnieniem wykonywane są w referacie przez następujących pracowników:

- poszukiwanie majątku: Ilona Orlińska do 19.03.2020 r., Monika Kaczmarczyk od 24.04.2020 r. do 23.11.2020 r., Diana Wachowiak od 24.11.2020 r. do nadal;
- analiza przedawnień: Kierownik referatu SEW z pomocą doraźną pracowników referatu (sporządzanie kart analiz, zapytań do innych komórek lub organów). Od 12.05.2022 r. Kierownik referatu SEW oraz pracownik referatu Joanna Zakrzewska.

(dowód: akta kontroli str. 85-155)

II. USTALENIA SZCZEGÓŁOWE

- 1. Rozwiązania organizacyjne wprowadzone przez urząd w zakresie "Prawidłowość i terminowość monitorowania przez komórkę spraw wierzyielskich zaległych zobowiązań zagrożonych przedawnieniem, w zakresie dokumentowania analizy zobowiązań zagrożonych przedawnieniem oraz uzupełniania jej danymi".**

W temacie monitoringu zaległości zagrożonych przedawnieniem, w odpowiedzi z 1.07.2022 r. NUS wskazał:

W celu ustalenia zaległości zagrożonych przedawnieniem sporządzamy raporty z przewidywanym terminem przedawnienia przypadającym w następnym kwartale oraz półroczu. Sporządzane są również raporty z przewidywanym terminem przedawnienia przypadającym w bieżącym miesiącu

– indywidualna analiza poszczególnych zaległości. Do końca 2019 r. wykorzystywane były raporty wynikające ze skryptów wykonywanych przez informatyków (nazwa skryptu: *termin_przedawnienia.LST*). Od 13.01.2020 r. zaczęła funkcjonować aplikacja Poltax2b Plus, w której raporty przedawnień zostały udostępnione 30.09.2020 r. w wersji 1.4.11.1. 30.04.2020 r. pismem 2401-IEZ.033.42.2020 zostaliśmy poinformowani o rozpoczęciu w IAS prac dot. wprowadzenia narzędzia informatycznego stanowiącego element aplikacji K@WA ułatwiającego analizę terminu przedawnienia. Obecnie w celu monitorowania zaległości zagrożonych przedawnieniem wykorzystujemy raporty z Poltax2B Plus oraz z aplikacji K@WA.

(dowód: akta kontroli str. 38-40)

W sprawie działań podejmowanych przez komórkę SEW, w zakresie poszukiwania majątku zobowiązanych względem których umorzono postępowanie egzekucyjne celem powtórnego skierowania tytułów egzekucyjnych do egzekucji (Otwarty katalog działań podejmowanych w celu poszukiwania składników majątku zobowiązanego), w odpowiedzi z 7.07.2022 r. NUS wskazał m.in., że kierowane są zapytania do innych instytucji (min.: ZUS), weryfikowane są dane w systemach WRO, CZM, CePiK, KW, CRCM, kierowane są zapytania o posiadane rachunki bankowe w dostępnych bazach (OGNIVO, system POLTAX Plus). Również komórka egzekucyjna prowadzi monitoring zaległości. Po otrzymaniu listy podmiotów, których zaległości mogą ulec przedawnieniu w ciągu najbliższych 6 miesięcy pracownik SEE przeszukuje aplikacje i bazy danych takich jak: K@wa, system Poltax, Ognivo – sprawdza rachunki bankowe, bazę Księgi Wieczyste, ewidencję CePiK, ewidencję WRO-System, sprawdza pliki JPK, aplikację e-Orus, a uzyskane odpowiedzi wgrywa do aplikacji K@wa. Kierowane są również zapytania do ZUS w celu ustalenia ewentualnego miejsca pracy czy pobierania świadczenia przez zobowiązanych.

(dowód: akta kontroli str. 45-46)

2. Metoda doboru oraz podanie próby spraw do kontroli

W toku czynności kontrolnych przedłożono:

1. Raporty wynikające ze skryptów sporządzonych przez informatyków (nazwa skryptu: *termin_przedawnienia.LST*), wykonane do końca 31.12.2019 r., tj.:
 - 1) zestawienie zaległości, które przedawniły się do 30.06.2020 r. - (raport sporządzano do 31.12.2019 r.),
 - 2) zestawienie zaległości, które przedawniły się do 31.12.2020 r. - (raport sporządzano do 31.12.2019 r.),
2. Raporty z podsystemu Poltax 2b Plus (sporządzane od 13.01.2020 r.):
 - 1) raport przedawnień stan na dzień 31.08.2020 r., termin przedawnienia do 31.12.2020 r.;
 - 2) raport przedawnień stan na dzień 30.09.2020 r., termin przedawnienia do 31.12.2020 r.;
 - 3) raport przedawnień stan na dzień 30.09.2020 r., termin przedawnienia do 31.03.2021 r.;
 - 4) raport przedawnień stan na dzień 30.11.2020 r., termin przedawnienia do 31.12.2020 r.;
 - 5) raport przedawnień stan na dzień 15.07.2021 r., termin przedawnienia do 30.09.2021 r.;
 - 6) raport przedawnień stan na dzień 15.07.2021 r., termin przedawnienia do 31.12.2021 r.;
 - 7) raport przedawnień stan na dzień 16.09.2021 r., termin przedawnienia do 31.08.2021 r.;
 - 8) raport przedawnień stan na dzień 31.12.2021 r., termin przedawnienia do 31.03.2022 r.

3. Raporty z podsystemu K@WA (sporządzane od 30.04.2020 r.):

- 1) raport z 28.09.2020 r. termin przedawnienia 30.09.2020 r.;
- 2) raport z 31.12.2020 r. termin przedawnienia 1.01.2020 r.;
- 3) raport z 31.12.2020 r. termin przedawnienia 31.03.2021 r.;
- 4) raport z 31.03.2021 r. termin przedawnienia 30.04.2021 r.;
- 5) raport z 31.03.2021 r. termin przedawnienia 30.06.2021 r.;
- 6) raport z 31.03.2021 r. termin przedawnienia 30.09.2021 r.;
- 7) raport z 1.07.2021 r. termin przedawnienia 31.12.2021 r.;
- 8) raport z 3.01.2022 r. termin przedawnienia 31.01.2022 r.;
- 9) raport z 3.01.2022 r. termin przedawnienia 31.03.2022 r.;
- 10) raport z 22.02.2022 r. termin przedawnienia 31.03.2022 r.;
- 11) raport z 7.04.2022 r. termin przedawnienia 29.04.2022 r.

(dowód: akta kontroli str. 185-520)

Sprawy do kontroli, ogółem 26 spraw zawierających podmioty posiadające zaległości zagrożone przedawnieniem, podmioty z zaległościami przedawnionymi oraz odpisanymi wytypowano na podstawie wyżej wskazanych raportów i ujęto w tabelach nr 1, 2 i 3.

Tabela nr 1 – Podmioty zagrożone przedawnieniem oraz przedawnione wytypowane z podsystemu Poltax2b

Lp.	NIP podmiotu	Rodzaj podatku / kwota zaległości n.g. w zł	Termin przedawnienia należności	Uwagi
1.		CIT za 12/2003 6.178,00	1.10.2010 r.	Zobowiązanie zabezpieczono hipoteką na nieruchomości – trwa egzekucja z nieruchomości
2.		PIT-36 za 2015 – 26.273,00	7.03.2023 r.	– postępowanie karno-skarbowe w toku, - brak wpisu hipoteki
3.		VAT 3/2016 – 33.635,00	postępowanie zawieszone	- zobowiązanie nie przedawniło się, – postępowanie zawieszone, trwa postępowanie karno-skarbowe, - dokonano zabezpieczenia zobowiązania na rachunkach bankowych podatnika

Analiza ww. spraw wykazała:

1) NIP: - bez uwag.

2) NIP:

Uwagi:

- brak realizacji zajęcia środka transportu w postaci samochodu marki Alfa Romeo – informacja o zajęciu wynika z protokołu z 19.04.2018 r.

Z wyjaśnień przedłożonych przez Zastępcę NUS z 3.08.2022 r. wynika, że po dokonanych zajęciu ruchomości organ egzekucyjny wyegzekwował środki pieniężne na częściowe pokrycie zaległości, a na dzień dzisiejszy pojazd jest niesprawny technicznie i nie przedstawia większej wartości rynkowej. Ponadto biorąc pod uwagę rok produkcji 2011 w ocenie organu sprzedaż byłaby nieuzasadniona ekonomicznie.

Zespół kontrolerów nie uznał wyjaśnień w tym zakresie. W analizowanej sprawie zajęcie egzekucyjne straciło na wartości, jedną z przyczyn zapewne było pozostawienie niezrealizowanego zajęcia przez okres kilku lat.

- brak wpisu hipoteki przymusowej na nieruchomości KW [REDAKTOWANE] stanowiącej grunty orne, łąki oraz tereny mieszkaniowe położonej w Gminie [REDAKTOWANE], powiat Lubliniecki.

Z wyjaśnień przedłożonych przez Zastępcę NUS z 3.08.2022 r. wynika, że z wydruków pozyskanych przez US 8.11.2021r. z serwisu KWMS ustalono, że dla podanych kryteriów poszukiwania brak jest ksiąg wieczystych.

(dowód: akta kontroli str. 81, 575-590)

Zespół kontrolerów nie uznał wyjaśnień, podatnik posiada nieruchomość KW [REDAKTOWANE]. Z Polska-geoportal12.pl wynika, że na przedmiotowej nieruchomości gruntowej znajdują się budynki. W Dziale III i IV znajdują się wpisy innych wierzycieli hipotecznych.

Zgodnie z treścią art. 34 § 1 pkt 1 ustawy Ordynacja podatkowa Skarbowi Państwa i jednostce samorządu terytorialnego przysługuje hipoteka na wszystkich nieruchomościach podatnika, płatnika, inkasenta, następcy prawnego lub osób trzecich z tytułu zobowiązań podatkowych powstałych w sposób przewidziany w art. 21 § 1 pkt 2, a także z tytułu zaległości podatkowych w podatkach stanowiących ich dochód oraz odsetek za zwłokę od tych zaległości, zwana dalej „hipoteką przymusową”.

Hipoteka przymusowa jest jedną z form zabezpieczenia przyszłych interesów wierzycieli – Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego. U jej podstaw leży potrzeba zapewnienia wykonania obowiązku spoczywającego na podatniku. Ustanowienie hipoteki przymusowej na nieruchomości podatnika uprawnia organ podatkowy do dochodzenia zaspokojenia z nieruchomości swego roszczenia od każdorazowego właściciela nieruchomości i z pierwszeństwem przed wierzycielami osobistymi. Zasadniczym skutkiem powstania hipoteki przymusowej jest możliwość zaspokojenia się wierzyciela z nieruchomości obciążonej hipoteką od chwili upływu terminu płatności podatku.

Praktyczne znaczenie ustanowienia hipoteki przymusowej mają postanowienia art. 70 § 8 ustawy Ordynacja podatkowa w myśl których zobowiązania podatkowe zabezpieczone hipoteką (także zastawem skarbowym) nie ulegają przedawnieniu, jednakże po upływie terminu przedawnienia zobowiązania te mogą być egzekwowane tylko z przedmiotu hipoteki (zastawu).

3) NIP [REDAKTOWANE] - bez uwag.

Tabela nr 2 – Podmioty wytypowane z aplikacji K@wa - zagrożone przedawnieniem oraz przedawnione

Lp.	NIP Podmiotu / nazwa	Rodzaj podatku / kwota zaległości należność główna w zł	Termin Przedawnienia	Uwagi
1.		PPE 12/2009 - 9 242,00	17.06.2020 r.	zaległość odpisana 30.07.2021 r.
2.		VAT 1/2014 14 096,57	11.10.2020 r.	- 13.03.2015 wydano zarządzenie zabezpieczenia i zastosowano skuteczny środek egzekucyjny, - nie dokonano wpisu hipoteki na KW
3.		PPL 7 799,00	14.09.2024 r.	nie przedawniło się
4.		VAT 1 684 107,00	9.04.2019 r.	wpis hipoteki nr KW
5.		VAT 15 138,46	22.03.2018 r.	wpis hipoteki nr księgi wieczystej nieruchomość sprzedana
6.		PIT -36 19 294,66	17.12.2022 r.	wpis do rejestru zastawów skarbowych
7.		PPR 7 911,50	25.08.2020 r.	zgon – postępowanie spadkowe w toku
8.		VAT 10 649,00	22.05.2022 r.	skuteczny środek egzekucyjny w postaci zajęcia wynagrodzenia za pracę (wynagrodzenie wolne od potrąceń)
9.		PIT-36 5 794,00	1.03.2022 r.	samochód we współwłasności z żoną w złym stanie technicznym
10.		GK 2 800,00	27.01.2022 r.	zobowiązany przebywa w zakładzie karnym brak możliwości wyegzekwowania należności

Analiza ww. spraw wykazała:

1) NIP: [REDACTED]

Uwagi:

- zwłoka w sporządzeniu Karty analizy wymagalności zobowiązania podatkowego. Zobowiązanie uległo przedawnieniu 17.06.2020 r. podczas gdy Kartę analizy wymagalności zobowiązania podatkowego w części A podpisano 9.12.2020 r., a zatwierdzono 30.07.2021 r. tj. po upływie ponad 7 miesięcy od rozpoczęcia analizy, skutkiem czego odpisanie zaległości nastąpiło po upływie prawie 11 miesięcy przedawnienia.

Skutki nieterminowych operacji związanych z odpisywaniem przedawnionych zaległości podatkowych mają przełożenie na poprawność sprawozdań oraz rzeczywisty obraz jednostki. Stwierdzone opóźnienia stanowią naruszenie przepisów ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹.

2) NIP: [REDACTED]

Uwagi:

- zwłoka w sporządzeniu Karty analizy wymagalności zobowiązania podatkowego. Zobowiązanie uległo przedawnieniu 11.10.2020 r. podczas gdy Kartę analizy wymagalności zobowiązania podatkowego w części A podpisano 9.12.2020 r., a zatwierdzono 4.11.2021 r., tj. po upływie ponad 11 miesięcy od rozpoczęcia analizy, skutkiem czego odpisanie zaległości nastąpiło po upływie ponad 1 roku od jej przedawnienia.

Jako przyczynę powyższego NUS w piśmie z 19.07.2022 r., wskazał:

karta analizy wymagalności część B, została sporządzona przez pracownika komórki wierzycielskiej 7.12.2020 r. i przekazana do akceptacji kierownikowi komórki SEW. Ponieważ blok tematyczny, zawarty w części B należy do analizy w SEW, ta część karty została podpisana przez kierownika referatu SEW po otrzymaniu wszystkich części analizy z komórek organizacyjnych urzędu biorących udział w procesie badania terminu przedawnienia. Po zebraniu wszystkich informacji (istotnych również dla wypełnienia części B analizy) w sprawie ustalony został ostateczny termin przedawnienia badanej zaległości.

(dowód: akta kontroli str. 63)

Zespół kontrolerów nie uznał wyjaśnień w tym zakresie z uwagi na brzmienie § 7 Decyzji nr 6/2020 NUS, zgodnie z którym m.in. zwrot wypełnionych załączników następuje w terminie maksymalnym do 5 dni roboczych. Ponadto w piśmie z 4.07.2022 r. NUS poinformował m.in., że analiza zaległości zagrożonych przedawnieniem przeprowadzana powinna być na bieżąco przez poszczególne komórki urzędu według bloków tematycznych zawartych w kartach (karty informacyjnej lub zbiorczej karty analizy zaległości).

(dowód: akta kontroli str. 38-41, 58)

- brak zabezpieczenia hipoteką: KW [REDACTED] – grunty rolne [REDACTED] ha (wspólność majątkowa małżeńska).

¹ Zapisów w księgach rachunkowych dokonuje się według zasad określonych w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2019 poz. 351).

Art. 20 [Zapis księgowy].

1. Do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenia, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym.

3) NIP: [REDACTED] - bez uwag.

4) NIP: [REDACTED] - bez uwag.

5) NIP: [REDACTED] - bez uwag.

6) NIP: [REDACTED] - bez uwag.

7) NIP: [REDACTED]

Uwagi:

- Karta analizy wymagalności zobowiązania podatkowego: w części A brak podpisu kierownika referatu SEW,

- Karta analizy wymagalności zobowiązania podatkowego w części F 29.07.2021 r. widnieje adnotacja o treści: zaksięgował (zweryfikowano poprawnie), podpis nieczytelny, brak pieczętki.

8) NIP [REDACTED] - bez uwag.

9) NIP: [REDACTED] – bez uwag.

10) NIP [REDACTED]

Uwaga:

Zwłoka w zaewidencjonowaniu w systemie Poltax dokumentu ZOB-DP w stosunku do daty przedawnienia zaległości podatkowej: data przedawnienia 27.01.2022 r., w systemie Poltax wprowadzono, zatwierdzono, zaksięgowano 6.07.2022 r. (zwłoka ponad 5 miesięcy).

Tabela nr 3 – wytypowane podmioty wobec których wystawiono ZOB-DP (polecenie odpisu zobowiązania podatkowego)

Lp.	NIP	Kod form./pod./rok/okres	kwota	Data przedawnienia zobowiązania podatkowego	Data odpisania zobowiązania podatkowego (ZOB-DP)
1.	[REDACTED]	ZOB-DP PPE 2013 M 12	4 479,00	1.01.2020 r.	19.03.2020 r.
2.	[REDACTED]	ZOB-DP PPR 2011 M 12	7 911,50	25.08.2020 r.	29.07.2021 r.
3.	[REDACTED]	ZOB-DP PPL 2014 R	12 886,45	06.05.2021 r.	04.05.2022 r.
4.	[REDACTED]	ZOB-DP PPR 2010 M 1	4 000,00	10.04.2020 r.	30.07.2021 r.
5.	[REDACTED]	ZOB-DP PIT 2013 M 12	22 482,00	01.01.2020 r.	27.10.2021 r.
6.	[REDACTED]	ZOB-DP PPR 2011 M 12	5 050,00	08.07.2020 r.	10.06.2021 r.
7.	[REDACTED]	ZOB-DP CIT 2007 M 12	290 124,00	21.12.2019 r.	12.07.2021 r.

8.	██████████	ZOB-DP VAT 2013 K 4	133 317,00	01.01.2020 r.	29.07.2021 r.
9.	██████████	ZOB-DP PIT 2013 R	88 443,00	13.04.2021 r.	22.06.2021 r.
10.	██████████	ZOB-DP VAT 2009 M 12	18 241,00	12.12.2020 r.	23.12.2020 r.
11.	██████████	ZOB-DP VAT 2014 M 5	4 897,20	19.03.2020 r.	24.09.2020 r.
12.	██████████	ZOB-DP PPR 2011 R	5 225,00	11.05.2021 r.	28.03.2022 r.
13.	██████████	ZOB-DP PIT 2011 R	251 782, 46	22.07.2020 r.	10.06.2021 r.

Na kartach kontowych podmiotów wskazanych w Tabeli nr 3 zostały odpisane zaległości, których wymagalność uległa przedawnieniu. Podstawą dokonanych zapisów księgowych była zaakceptowana przez NUS końcowa analiza wymagalności zobowiązania podatkowego (cz. F) lub zaakceptowana Karta przedawnienia.

(dowód: akta kontroli str. 53, 58)

Analiza ww. spraw wykazała:

1. NIP ██████████

Uwagi:

- w części „F” Analizy końcowej daty przedawnienia zobowiązania podatkowego:
 - data przedawnienia 1.01.2020 r., data zatwierdzenia przez NUS 24.02.2020 r., zweryfikowano poprawnie 31.03.2020 r. (brak czytelnego podpisu), natomiast w systemie Poltax utworzono, zatwierdzono i księgowano ZOB-DP 19.03.2020 r.
- Działanie to jest niezgodnie z opisem postępowania zawartym w § 7 pkt 10 Decyzji nr 6/2020 NUS w Lublińcu z dnia 30.03.2020 r. w sprawie zasad właściwej realizacji zadania związanego z bieżącą analizą zaległości przedawnionych w US w Lublińcu według którego cały proces analizy i odpisania zaległości powinien zostać zakończony w miesiącu, w którym nastąpiło zatwierdzenie akt analizy przedawnionych zobowiązań czyli w lutym 2020 r,
- dokument ZOB-DP został wprowadzony do systemu Poltax zanim zweryfikowano jego poprawność w części F Analizy końcowej daty przedawnienia zobowiązania podatkowego.

2. NIP ██████████

Uwagi:

- zwłoka w sporządzeniu Karty analizy wymagalności zobowiązania podatkowego.
- Zobowiązanie uległo przedawnieniu 25.08.2020 r. podczas gdy Kartę analizy wymagalności zobowiązania podatkowego w części A sporządzono 22.12.2020 r., a w części F zatwierdzono 27.07.2021 r., tj. po upływie ponad 7 miesięcy od rozpoczęcia analizy, skutkiem czego odpisanie zaległości nastąpiło po upływie prawie 1 roku od jej przedawnienia,
- na karcie Analizy końcowej daty przedawnienia zobowiązania podatkowego w części A brak podpisu kierownika SEW.

3. NIP [REDACTED] - bez uwag.

4. NIP [REDACTED]

Uwagi:

- zwłoka w sporządzeniu Analizy końcowej daty przedawnienia zobowiązania podatkowego i odpisaniu zaległości skutkiem czego odpisanie zaległości nastąpiło po upływie prawie 1 roku i 3 miesięcy od jej przedawnienia.

- część A – komórka SEW - podpisano 9.12.2020 r., część F - 30.07.2021 r. zatwierdzenie przez Zastępcę Naczelnika US w Lublińcu i w dniu 2.07.2021 r. zaksięgowano poprawnie (podpis nieczytelny),

- w systemie Poltax utworzono, zatwierdzono, księgowano 30.07.2021 r.

Powyższe jest niezgodnie z § 7 ust. 4 Decyzji nr 21/2021 NUS w Lublińcu z 12.04.2021 r. w sprawie zasad właściwej realizacji zadania związanego z bieżącą analizą zaległości przedawnionych w US w Lublińcu stanowi, że zwrot wypełnionych załączników Karty analizy wymagalności zobowiązania podatkowego następuje w terminie maksymalnym do 5 dni roboczych każdy.

- 2.08.2021 r. – brak podpisu (jedynie parafka) osoby, która zweryfikowała dokument Analiza końcowa daty przedawnienia zobowiązania podatkowego w części F.

5. NIP [REDACTED]

Uwaga:

- 23.03.2020 r. – zaksięgował (zweryfikowano poprawnie) – podpis nieczytelny bez pieczętki.

6. NIP [REDACTED]

Uwagi:

- Analiza końcowa daty przedawnienia zobowiązania podatkowego części A do E zostały sporządzone w 2020 r., zaległość uległa przedawnieniu 8.07.2020 r., podczas gdy część F NUS zatwierdził 8.06.2021 r., kwota zobowiązania podatkowego została zaksięgowana 14.06.2021 r. (nieczytelny podpis), skutkiem czego odpisanie zaległości nastąpiło po upływie 1 roku od przedawnienia.

Zgodnie z § 7 ust. 1 Decyzji nr 6/2020 NUS w Lublińcu z 30.03.2020 r. – w przypadku wystąpienia zaległości, której przedawnienie następuje w bieżącym okresie sprawozdawczym komórka SEW uruchamia proces sporządzania „analizy wymagalności zobowiązania podatkowego”. Zwrot wypełnionych załączników następuje w terminie maksymalnym do 5 dni roboczych. W zaistniałej sytuacji odpis przedawnionej zaległości powinien nastąpić w roku 2020, a nie w 2021.

- 14.06.2021 r. – część F Analizy, zaksięgował (zweryfikowano poprawnie) – podpis nieczytelny, brak pieczętki,

- brak wpisu hipoteki przymusowej na nieruchomości KW [REDACTED] z uzasadnienia Postanowienia z 4.12.2015 r. Sądu Rejonowego w Lublińcu wynika, że NUS podjął próbę wpisu hipoteki przymusowej jednakże Sąd oddalił wniosek z uwagi na wady formalne.

NUS nie usunął braków formalnych i zaniechał ponownego wystąpienia o wpis hipoteki przymusowej kierując się brakiem korzystania z pierwszeństwa zaspokojenia należnych

zobowiązań z uwagi na wcześniejsze wpisy innego wierzyciela. Zespół kontrolerów nie przyjął wyjaśnień gdyż wpisy istniały już podczas składania przez NUS wniosku obciążonego wadami, ponadto organ podatkowy nie prowadził korespondencji z wierzycielami hipotecznymi w sprawie aktualności wpisów ustanowionych w latach 2011 - 2012 hipotek.

(dowód: akta kontroli str. 1008 – 1054)

7. NIP [REDAKTOWANE]

Uwagi:

- zwłoka w odpisaniu zaległości: sporządzenie Analizy końcowej daty przedawnienia zobowiązania podatkowego i odpisania zaległości: Część A – komórka SEW sporządziła 5.07.2021 r., część F - 9.07.2021 r. zatwierdził NUS, data przedawnienia 21.12.2019 r., w systemie Poltax utworzono, zatwierdzono, księgowano 12.07.2021 r., skutkiem czego odpisanie zaległości nastąpiło po upływie 1 roku i prawie 7 miesięcy od jej przedawnienia,
- 12.07.2021 r. – część F Analizy, zaksięgował (zweryfikowano poprawnie) – podpis nieczytelny bez pieczętki.

8. NIP [REDAKTOWANE]

Uwagi:

- zwłoka w odpisaniu zaległości - 26.07.2021 r. – zatwierdzenie przez Naczelnika US w Lublińcu, data przedawnienia 01.01.2020 r., w dniu 28.07.2021 r. zaksięgowano w systemie Poltax, tj. po upływie 1 roku i prawie 7 miesięcy,
- 29.07.2021 r. – część F Analizy, zaksięgował (zweryfikowano poprawnie) – podpis nieczytelny, brak pieczętki.

9. NIP [REDAKTOWANE]

Uwaga:

- Analiza końcowa daty przedawnienia zobowiązania podatkowego, część F - 22.06.2021 r. – zaksięgował (zweryfikowano poprawnie) – podpis nieczytelny, brak pieczętki.

10. NIP [REDAKTOWANE]

Uwaga:

- Analiza końcowa daty przedawnienia zobowiązania podatkowego, część F - 22.12.2021 r. – zaksięgował (zweryfikowano poprawnie) – podpis nieczytelny brak pieczętki.

11. [REDAKTOWANE]

Uwagi:

- Analiza końcowa daty przedawnienia zobowiązania podatkowego, część F 24.09.2020 r. – zaksięgował (zweryfikowano poprawnie) – podpis nieczytelny brak pieczętki,
- Analiza końcowa daty przedawnienia zobowiązania podatkowego, część A podpisana 21.01.2020 r., część F podpisana przez NUS w Lublińcu 22.09.2020 r., przedawnienie nastąpiło 19.03.2020 r. skutkiem czego odpisanie w systemie Poltax zaległości nastąpiło 24.09.2020 r., tj. po upływie ponad 6 m-cy,

- brak wpisu hipoteki przymusowej na nieruchomości KW [REDACTED]
- brak wpisu hipoteki przymusowej na nieruchomości KW [REDACTED] której zobowiązany jest w [REDACTED] właścicielem. Brak wpisów w Dziale IV – HIPOTEKA.

12. [REDACTED]

Uwagi:

- zwłoka w odpisaniu zaległości - 28.03.2022 r. – zatwierdzenie przez NUS w Lublińcu, data przedawnienia 11.05.2021 r., w dniu 28.03.2022 r. zaksięgowano w systemie Poltax, tj. po upływie 10 miesięcy,
- karta przedawnienia 28.03.2022 r. – zaksięgować (zweryfikowano poprawnie) – podpis nieczytelny brak pieczętki.

13. NIP [REDACTED]

Uwagi:

- zwłoka w odpisaniu zaległości: Karta analizy wymagalności zobowiązania podatkowego (część A) podpisana 26.05.2021 r., część F podpisana - 8.06.2021 r. przez NUS, natomiast zobowiązanie przedawniło się 22.07.2020 r. W systemie Poltax utworzono, zatwierdzono, księgowano 10.06.2021 r., tj. po upływie 11 miesięcy,
- Analiza końcowa daty przedawnienia zobowiązania podatkowego, część F - 14.06.2021 r. – zaksięgować (zweryfikowano poprawnie) – podpis nieczytelny, brak pieczętki.

III. Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta oraz przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości

Biorąc pod uwagę zgromadzone w toku kontroli dowody, uwzględniając wszystkie okoliczności oraz dokonując oceny ustalonego stanu faktycznego na podstawie art. 36 ust. 2 pkt. 5 ustawy o kontroli w administracji rządowej, działalność kontrolowanej jednostki w kontrolowanym zakresie oceniam **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Powyższą ocenę uzasadniają ustalenia poczynione w trakcie kontroli:

Nieprawidłowości:

1. Brak realizacji zajęcia środka transportu w postaci samochodu NIP: [REDACTED].
2. Brak wpisu hipoteki przymusowej na nieruchomości NIP: [REDACTED], NIP: [REDACTED]
NIP: [REDACTED], NIP: [REDACTED].
3. Zwłoka w odpisaniu zaległości w systemie Poltax NIP: [REDACTED], NIP: [REDACTED] NIP: [REDACTED], NIP: [REDACTED], NIP: [REDACTED], NIP: [REDACTED], NIP: [REDACTED], NIP: [REDACTED], NIP: [REDACTED], NIP: [REDACTED], NIP: [REDACTED], NIP: [REDACTED].

Uchybienia:

1. Zwłoka w sporządzeniu Karty analizy/Karty przedawnienia: NIP: [REDACTED], NIP: [REDACTED], NIP: [REDACTED], NIP: [REDACTED], NIP: [REDACTED].

2. Brak podpisu w części A Karty analizy wymagalności zobowiązania podatkowego NIP: [REDACTED], NIP: [REDACTED].
3. Brak podpisu/pieczętki w części F Karty analizy wymagalności zobowiązania podatkowego/Karty przedawnienia NIP: [REDACTED], NIP: [REDACTED], NIP: [REDACTED], NIP: [REDACTED], NIP: [REDACTED], NIP: [REDACTED], NIP: [REDACTED], NIP: [REDACTED], NIP: [REDACTED], NIP: [REDACTED].

Skutki nieterminowych operacji związanych z odpisywaniem przedawnionych zaległości podatkowych mają przełożenie na poprawność sprawozdań oraz rzeczywisty obraz jednostki.

Wszystkie ujawnione w toku czynności kontrolnych uchybienia i nieprawidłowości były omawiane z osobami odpowiedzialnymi za nadzór nad pracą komórki.

IV. Wnioski i zalecenia pokontrolne

Ustalenia dokonane w trakcie kontroli zostały przedstawione w Projekcie wystąpienia pokontrolnego doręczonym 31.08.2022 r., do którego NUS w Lublińcu 7.09.2022 r. wniósł zastrzeżenia. Stanowisko wobec zastrzeżeń do Projektu wystąpienia pokontrolnego doręczono 19.09.2022 r.

Przedstawiając powyższe wyniki kontroli, działając na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 wyżej wymienionej ustawy o kontroli w administracji rządowej, w celu poprawy odpisywania zaległości podatkowych, polecam podjęcie działań zmierzających do:

1. Bieżącego realizowania zajęć ruchomości.
2. Racjonalnego i odpowiedzialnego zarządzania zaległościami, stosownie do art. 34 § 1 ustawy Ordynacja podatkowa, zgodnie z którym Skarbowi Państwa przysługuje hipoteka na wszystkich nieruchomościach podatnika (...) z tytułu zaległości podatkowych (...); w tym obiektywnego podejmowania decyzji i właściwego dokumentowania zajętego stanowiska.
3. Niezwłocznego odpisywania zaległości w systemie Poltax, zgodnie z określonymi w tym zakresie procedurami.
4. Systematycznego sporządzania i rzetelnego wypełniania dokumentów niezbędnych w procesie analizy wymagalności zobowiązań podatkowych, w szczególności poprzez składanie podpisów i pieczęci przez upoważnionych pracowników.

Niezależnie od powyższego, celem skutecznego zarządzania zaległościami, polecam Naczelnikowi Urzędu zwiększyć nadzór w obszarze objętym kontrolą oraz podjęcie stosownych działań zmierzających do usunięcia ujawnionych nieprawidłowości i uchybień, zapobieżenia ich występowania w przyszłości, a także zapewnienia prawidłowej realizacji zadań

w zakresie zagadnień objętych tematyką kontroli.

Zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Na podstawie art. 49 ww. ustawy, proszę o przedstawienie, w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków pokontrolnych lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

O efektach wdrożonych zaleceń pokontrolnych proszę poinformować w terminie dziewięciu miesięcy od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

Podstawa prawna

Art. 46 ust. 1 i 3, art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2020 r. poz. 224).

Z wyrazami szacunku

Dyrektor
Izby Administracji Skarbowej
w Katowicach
Mariusz Cupiał
/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/

Korespondencję otrzymują:

1. Pan Mariusz Motyl
Naczelnik Urzędu Skarbowego w Lublińcu
(wysyłka drogą elektroniczną)
2. IAS IWW1 aa

Informacja o przetwarzaniu danych osobowych

Ogólną klauzulę informacyjną dot. przetwarzania danych osobowych znajdują Państwo na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Izby Administracji Skarbowej w Katowicach w zakładce Organizacja – Ochrona Danych Osobowych oraz w siedzibach organu na tablicach informacyjnych